

Tratamentul contabil și fiscal al provizioanelor

Conf. univ. dr. Cristina NICOLAESCU

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad

Abstract

The issue of provisions is a controversial one because, on the one hand, applying the prudence principle imposes in many cases the use of these accounting structures, and on the other hand, limiting the deductibility of the expenses arising from their setting-up renders many business entities to avoid their acknowledgement. Another controversy generated by provisions is the one related to the value estimations occasioned by them, as well as to other subjective matters raised by their assessment and accounting.

The article hereby tries to identify these issues and to provide solutions for their settlement in accordance with the accounting and tax regulations provided by the Order of the Minister of Public Finance No. 1802/2014 for the approval of the Accounting regulations regarding the individual annual financial statements and consolidated annual financial statements, as subsequently amended and supplemented, and by the Fiscal Code.

Key terms: provisions, caution, estimation, instability

Termeni-cheie: provizioane, prudență, estimare, incertitudine

Clasificare JEL: M41, K34

To cite this article: Cristina Nicolaescu, *Tratamentul contabil și fiscal al provizioanelor*, *CECCAR Business Review*, N° 12/2021, pp. 12-21, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2021.12.02>

⇒ Introducere

Economia de piață presupune o serie de riscuri, obiective sau subiective, determinate de concurență, conjunctură sau chiar de o conducere și o organizare defectuoase ale activității economice. Desfășurându-și activitatea în condițiile economiei de piață, orice entitate este supusă, mai mult sau mai puțin, acestor riscuri sau este obligată să facă față unor cheltuieli viitoare de mare anvergură, care riscă să o dezechilibreze din punct de vedere financiar. Riscurile și cheltuielile ce au clar precizat obiectul lor impun, potrivit principiului prudenței, constituirea de provizioane.

⇒ Tratamentul contabil al provizioanelor

Provizioanele sunt dispuse în bilanț între capitalurile proprii și datorii. Acestea sunt „datorii probabile” a căror cauză este născută în cursul exercițiului. Pentru ca datoriile respective să facă obiectul unui provizion trebuie ca natura lor să fie clar precizată, existând o marjă de incertitudine în ceea ce privește mărimea datoriei și data exigibilității ei. Tocmai din cauza acestei doze de incertitudine, la scadență ele se vor transforma sau nu în datorii propriu-zise care vor trebui achitate. De reținut că indiferent dacă riscul pentru care au fost constituite se produce sau nu, provizioanele rămase fără obiect vor fi reluate la venituri.

Provizioanele sunt recunoscute la închiderea exercițiului financiar în care se constată riscul ținând cont de informațiile disponibile la această dată. Ele se constituie în conformitate cu principiile prudenței și separării exercițiilor, chiar dacă viitoarea cheltuială nu se cunoaște cu exactitate.

La sfârșitul fiecărui exercițiu financiar, valoarea provizioanelor va fi actualizată în funcție de noile informații privind evenimentul pentru care ele s-au constituit.

În Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, cu modificările și completările ulterioare, elementele referitoare la tratamentul contabil al provizioanelor sunt prezentate la secțiunea 4.10, care cuprinde precizări privind recunoașterea provizioanelor, categoriile de provizioane, evaluarea lor, rambursările în legătură cu provizioanele și contabilizarea acestora.

➔ Recunoașterea provizioanelor

Conform pct. 374 alin. (1) din OMFP nr. 1.802/2014, pentru a recunoaște un provizion trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- există o obligație curentă (legală sau implicită) care a fost generată de un eveniment din trecut;
- pentru a onora această obligație în viitor va fi probabilă o ieșire de resurse;
- valoarea obligației poate fi estimată credibil.

Se poate observa că principala diferență dintre datoriile și provizioanele este dată de gradul ridicat de incertitudine care există în cazul celor din urmă în ce privește atât exigibilitatea, cât și valoarea viitoarelor resurse necesare stingerii obligației.

➔ Categoriile de provizioane

În general, provizioanele se constituie pentru litigii, amenzi și penalități, despăgubiri, daune și alte datorii incerte, cheltuieli legate de activitatea de service în perioada de garanție și alte cheltuieli privind garanția acordată clienților, dezafectarea imobilizărilor corporale și alte acțiuni similare legate de acestea, acțiunile de restructurare, pensii și obligații similare, impozite, terminarea contractului de muncă, prime care urmează să fie acordate personalului în funcție de profitul realizat, potrivit prevederilor legale sau contractuale, în legătură cu acorduri de concesiune sau pentru contracte cu titlu oneros etc., conform pct. 377 alin. (1) din reglementarea amintită.

Potrivit pct. 386 alin. (1) din OMFP nr. 1.802/2014, în categoria altor provizioane se cuprind cele pentru:

- alte beneficii pe care entitatea urmează să le plătească angajaților sau persoanelor dependente de aceștia, care nu sunt legate de restructurare, pensii sau terminarea contractului de muncă;
- cheltuielile privind protecția mediului înconjurător pentru protejarea aerului, gestiunea apelor uzate, gestiunea deșeurilor, protejarea solului, a apelor subterane și a celor de suprafață, protejarea biodiversității și a peisajului și alte activități de protejare a mediului înconjurător;
- obligații asumate în comun cu o terță parte.

Referitor la provizioanele privind acordurile de concesiune, pct. 384 din același act normativ prevede că „în cazul în care operatorul unui acord de concesiune a serviciilor are o obligație contractuală de a întreține infrastructura la un anumit nivel de utilizare sau de a aduce infrastructura într-o anumită stare înainte de a fi predată concedentului la sfârșitul acordului de serviciu, drept obligații de îndeplinit ca o condiție a licenței primite, aceste obligații contractuale de a întreține sau de a reabilita infrastructura se recunosc drept provizion și se evaluează la cea mai bună estimare a cheltuielii care ar fi necesară pentru a deconta obligația actuală la data bilanțului”.

În ce privește provizioanele pentru contracte cu titlu oneros, pct. 385 stipulează că „dacă o entitate are un contract cu titlu oneros, obligația contractuală actuală prevăzută în contract trebuie recunoscută și evaluată ca provizion. Un contract cu titlu oneros reprezintă un contract în care costurile inevitabile aferente îndeplinirii obligațiilor contractuale depășesc beneficiile economice preconizate a fi obținute din contractul în cauză. Costurile inevitabile ale unui contract reflectă costul net de ieșire din contract, adică valoarea cea mai mică dintre costul îndeplinirii contractului și eventualele compensații sau penalități generate de neîndeplinirea contractului.

Înainte de a constitui un provizion separat pentru un contract cu titlu oneros, o entitate recunoaște orice pierdere din deprecierea activelor alocate contractului în cauză.”.

⇒ Evaluarea provizioanelor

Dacă aspectele referitoare la recunoașterea provizioanelor răspund la întrebarea *Când este necesară recunoașterea provizioanelor?*, precizările legate de evaluarea lor răspund la întrebarea *Ce valoare au acestea?*

Deoarece, așa cum am mai precizat, incertitudinea care apare în legătură cu provizioanele nu se referă doar la producerea riscului sau a cheltuielii viitoare, ci și la valoarea lor, valoarea recunoscută ca provizion la închiderea exercițiului financiar va fi cea mai bună estimare a costurilor necesare stingerii obligației generate de risc sau cheltuiala pentru care se constituie. În vederea estimării acestei valori se vor utiliza toate informațiile de care se dispune la momentul constituirii provizionului.

Elementul de noutate pe care îl introduce OMFP nr. 1.802/2014 în contabilizarea provizioanelor, ca o consecință a armonizării legislației contabile naționale cu prevederile IAS/IFRS, este necesitatea actualizării lor în cazul în care efectul valorii-timp a banilor este semnificativ. Prin urmare, valoarea unui provizion trebuie să reprezinte valoarea actualizată a cheltuielilor estimate a fi necesare pentru decontarea obligației. În această situație, majorarea lui se face prin debitarea noului cont de cheltuieli financiare 6861 „Cheltuieli privind actualizarea provizioanelor”. Actualizarea se efectuează la sfârșitul fiecărui exercițiu financiar, odată cu revizuirea provizioanelor.

⇒ Rambursări în legătură cu provizioanele

Problema rambursărilor în legătură cu provizioanele se pune în situația în care entitatea preconizează că o terță persoană va rambursa, integral sau parțial, cheltuielile generate de decontarea unui provizion. Conform OMFP nr. 1.802/2014, rambursarea va fi recunoscută ca activ separat doar dacă există dovezi clare că ea se va primi. Ordinul amintit stipulează de asemenea că valoarea acestei rambursări nu poate depăși valoarea provizionului constituit în legătură cu evenimentul respectiv.

⇒ Contabilizarea provizioanelor

Contul utilizat pentru evidențierea provizioanelor este 151 „Provizioane”, cont de pasiv dezvoltat pe conturi sintetice de gradul II în funcție de natura lor, în cadrul cărora entitățile vor deschide conturi analitice pentru fiecare provizion constituit.

În general, mecanismul provizioanelor presupune constituirea și majorarea lor pe seama cheltuielilor, prin debitarea contului 6812 „Cheltuieli de exploatare privind provizioanele”, respectiv anularea și diminuarea acestora prin reluarea la venituri, în creditul contului 7812 „Venituri din provizioane”.

O situație aparte o prezintă funcționarea contului 1513 „Provizioane pentru dezafectare imobilizări corporale și alte acțiuni similare legate de acestea”, care se creditează cu costurile estimate inițial cu demontarea și mutarea imobilizării corporale, precum și cu cele legate de restaurarea amplasamentului pe care este poziționată aceasta prin debitul conturilor corespunzătoare din grupa 21.

În continuare vom reda câteva exemple de contabilizare a principalelor categorii de provizioane (în exemplele prezentate se face abstracție de TVA).

■ Contabilizarea provizioanelor pentru litigii

Exemplu

În exercițiul N-1, o entitate economică este dată în judecată de către un client care solicită plata unor despăgubiri de 10.000 lei. În cursul anului N se desfășoară procesul, dar nu este emisă nicio sentință definitivă. La sfârșitul anului, noile informații obținute ca urmare a derulării procesului în cursul anului N duc la reevaluarea

riscului la 11.000 lei. În luna februarie a anului următor se decide prin sentință judecătorească definitivă plata unei amenzi în valoare de 9.000 lei și a cheltuielilor de judecată, de 900 lei.

La sfârșitul exercițiului N-1, an în care s-a constatat riscul/potențiala cheltuială, respectiv posibilitatea de a plăti daunele solicitate de client în urma litigiului, se constituie un provizion pentru litigii egal cu valoarea estimată a riscului, de 10.000 lei:

10.000 lei	6812	=	1511.analitic distinct	10.000 lei
	„Cheltuieli de exploatare privind provizioanele”		„Provizioane pentru litigii”	

La sfârșitul exercițiului N, deoarece litigiul este încă în derulare, se face o actualizare a valorii provizionului constituit ținând cont de noile elemente apărute în cursul anului. Ca urmare, provizionul existent se majorează de la 10.000 lei la 11.000 lei:

1.000 lei	6812	=	1511.analitic distinct	1.000 lei
	„Cheltuieli de exploatare privind provizioanele”		„Provizioane pentru litigii”	

În urma acestei înregistrări, la sfârșitul exercițiului financiar N, valoarea provizionului constituit este de 11.000 lei.

În anul N+1, înregistrările contabile sunt următoarele:

– Înregistrarea amenzii și a cheltuielilor de judecată:

9.900 lei	%	=	462.analitic distinct	9.900 lei
9.000 lei	6581		„Creditori diverși”	
	„Despăgubiri, amenzi și penalități”			
900 lei	6588			
	„Alte cheltuieli de exploatare”			

– Achitarea prin bancă a amenzii și a cheltuielilor de judecată:

9.900 lei	462.analitic distinct	=	5121	9.900 lei
	„Creditori diverși”		„Conturi la bănci în lei”	

– Anularea provizionului rămas fără obiect:

11.000 lei	1511.analitic distinct	=	7812	11.000 lei
	„Provizioane pentru litigii”		„Venituri din provizioane”	

În urma acestor înregistrări, prin închiderea conturilor de cheltuieli și venituri implicate, rezultatul exercițiului N+1 este influențat cu +1.100 lei (11.000 lei (venit) – 9.900 lei (cheltuiala)).

■ Contabilizarea provizioanelor pentru garanții acordate clienților

Exemplu

O entitate economică vinde în cursul exercițiului N produse finite în valoare de 150.000 lei + TVA, pentru care acordă garanție un an. Cheltuielile cu repararea produselor aflate în garanție realizate în exercițiul financiar

anterior sunt de 3% din vânzări. În anul N+1 se efectuează următoarele cheltuieli cu repararea produselor aflate în garanție vândute în anul anterior: piese de schimb – 1.400 lei și servicii executate de terți – 1.800 lei.

La sfârșitul anului N se înregistrează provizionul pentru acoperirea eventualelor cheltuieli cu remedierea bunurilor livrate aflate în garanție. La estimarea valorii sale se pornește de la informațiile din exercițiile anterioare.

În exercițiul anterior, N-1, cheltuielile cu remedierea defectelor produselor aflate în garanție au reprezentat 3% din valoarea vânzărilor. Pentru a avea aceste informații, evidența cheltuielilor respective este ținută pe analitice distincte. Deoarece în anul N vânzările sunt de 150.000 lei (în practică, informația se ia din rulajul anual al contului 7015 „Venituri din vânzarea produselor finite”, respectiv din analiticele sale, în funcție de modul de organizare a contabilității fiecărei entități și de politica de acordare a garanțiilor pentru produsele vândute), valoarea estimată a provizionului de constituit în anul N pentru remedierea defectelor din anul N+1 este de 4.500 lei (150.000 lei x 3%).

4.500 lei	6812	=	1512.analitic distinct	4.500 lei
	„Cheltuieli de exploatare privind provizioanele”		„Provizioane pentru garanții acordate clienților”	

În cursul exercițiului N+1 se înregistrează cheltuielile efectuate cu remedierea defectelor în anul în curs:

1.400 lei	6024.analitic distinct	=	3024	1.400 lei
	„Cheltuieli privind piesele de schimb”		„Piese de schimb”	

1.800 lei	628.analitic distinct	=	401	1.800 lei
	„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți”		„Furnizori”	

La sfârșitul exercițiului N+1 se anulează provizionul constituit pentru remedierea produselor aflate în garanție și vândute în cursul anului N:

4.500 lei	1512.analitic distinct	=	7812	4.500 lei
	„Provizioane pentru garanții acordate clienților”		„Venituri din provizioane”	

La sfârșitul exercițiului N+1 se constituie un nou provizion pentru garanțiile acordate produselor vândute în cursul acestui an și pentru care există risc de reparații în perioada de garanție în anul N+2. Pentru constituirea sa se vor folosi informațiile din anul N.

■ Contabilizarea provizioanelor pentru dezafectarea immobilizărilor corporale și alte acțiuni similare

Conform OMFP nr. 1.802/2014, costurile estimate inițial cu demontarea și mutarea immobilizărilor corporale, precum și cele cu restaurarea amplasamentului pe care sunt poziționate acestea vor fi înregistrate în contabilitate în debitul conturilor corespunzătoare: 212 „Construcții”, 213 „Instalații tehnice și mijloace de transport”, 215 „Investiții imobiliare”, 216 „Active corporale de exploatare și evaluare a resurselor minerale”, respectiv în creditul contului 1513 „Provizioane pentru dezafectare immobilizări corporale și alte acțiuni similare legate de acestea”. Costurile respective se contabilizează doar în măsura în care există suficiente date pentru estimarea lor credibilă.

Exemplu

O entitate economică achiziționează în luna ianuarie N un utilaj în valoare de 250.000 lei pentru extragerea resurselor minerale, durata sa de utilizare fiind de 10 ani. Activul necesită lucrări de montaj în sumă de 5.000 lei,

care sunt efectuate de o firmă specializată. Conform estimărilor, la încheierea lucrărilor, costurile cu dezafectarea utilajului vor fi de 4.500 lei. Licența de exploatare primită de la Agenția Națională de Resurse Minerale prevede obligația entității de refacere a mediului la încheierea exploatarei. Pe baza planului de refacere întocmit de firmă, costurile acestor lucrări se estimează la 20.000 lei. După 8 ani, lucrările se opresc și activul este vândut la prețul de 35.000 lei. Operațiunile de dezafectare sunt de 6.000 lei, iar cele de refacere a amplasamentului, de 23.000 lei.

– Achiziția utilajului:

250.000 lei	216	=	404	250.000 lei
	„Active corporale de explorare și evaluare a resurselor minerale”		„Furnizori de imobilizări”	

– Recunoașterea cheltuielilor cu montarea utilajului:

5.000 lei	216	=	404	5.000 lei
	„Active corporale de explorare și evaluare a resurselor minerale”		„Furnizori de imobilizări”	

– Recunoașterea cheltuielilor cu dezafectarea utilajului și restaurarea amplasamentului (4.500 lei + 20.000 lei):

24.500 lei	216	=	1513.analitic distinct	24.500 lei
	„Active corporale de explorare și evaluare a resurselor minerale”		„Provizioane pentru dezafectare imobilizări corporale și alte acțiuni similare legate de acestea”	

În urma acestor înregistrări, valoarea de intrare a utilajului este de 279.500 lei (250.000 lei + 5.000 lei + 4.500 lei + 20.000 lei). Durata normală de funcționare fiind de 10 ani, în condițiile utilizării metodei de amortizare liniară rezultă o amortizare anuală de 27.950 lei.

Încetarea lucrărilor după 8 ani va genera următoarele înregistrări:

– Înregistrarea lucrărilor de dezafectare și refacere a amplasamentului (6.000 lei + 23.000 lei):

29.000 lei	628	=	401	29.000 lei
	„Alte cheltuieli cu serviciile executate de terți”		„Furnizori”	

– Anularea provizionului rămas fără obiect:

24.500 lei	1513.analitic distinct	=	7812	24.500 lei
	„Provizioane pentru dezafectare imobilizări corporale și alte acțiuni similare legate de acestea”		„Venituri din provizioane”	

– Vânzarea utilajului:

35.000 lei	461	=	7583	35.000 lei
	„Debitori diverși”		„Venituri din vânzarea activelor și alte operațiuni de capital”	

– Descărcarea din gestiune a utilajului:

Valoarea de intrare a utilajului este de 279.500 lei. Deoarece amortizarea anuală este de 27.950 lei, după 8 ani de funcționare, valoarea amortizată a activului este de 223.600 lei, diferența de 55.900 lei recunoscându-se acum ca o cheltuială.

279.500 lei	%	=	216	279.500 lei
223.600 lei	2816		„Active corporale de explorare și evaluare a resurselor minerale”	
	„Amortizarea activelor corporale de explorare și evaluare a resurselor minerale”			
55.900 lei	6583			
	„Cheltuieli privind activele cedate și alte operațiuni de capital”			

■ Contabilizarea provizioanelor pentru restructurare

Exemplu

Consiliul de administrație al unei societăți pe acțiuni decide închiderea uneia dintre unitățile productive ale acesteia în anul următor. Conform planului de restructurare elaborat de entitate, care conține elementele minime conform prevederilor pct. 379 alin. (4) lit. a) din OMFP nr. 1.802/2014, costurile estimate legate direct de procesul de restructurare se vor ridica la 75.000 lei. Planul de restructurare este făcut public pentru ca părțile afectate (angajații, partenerii comerciali etc.) să poată lua măsurile necesare.

Condițiile prevăzute de OMFP nr. 1.802/2014 pentru constituirea unui provizion pentru restructurare în exercițiul în care se decide și se anunță această operațiune sunt îndeplinite.

75.000 lei	6812	=	1514.analitic distinct	75.000 lei
	„Cheltuieli de exploatare privind provizioanele”		„Provizioane pentru restructurare”	

În cazul în care restructurarea se întinde pe mai multe exerciții, la sfârșitul fiecărui exercițiu, provizionul constituit va fi actualizat dacă există informații noi care duc la constatarea unor modificări în valoarea costurilor estimate inițial legate direct de acest proces.

La încheierea operațiunii de restructurare, provizionul rămas fără obiect se anulează prin reluarea la venituri:

75.000 lei	1514.analitic distinct	=	7812	75.000 lei
	„Provizioane pentru restructurare”		„Venituri din provizioane”	

■ Contabilizarea provizioanelor pentru pensii și obligații similare

Conform OMFP nr. 1.802/2014, provizioanele pentru pensii se referă la sumele ce vor fi plătite de entitate angajaților după ce aceștia părăsesc compania. De reținut că aceste provizioane se recunosc pe parcursul perioadei de muncă rămase până la pensionarea angajaților. Prin urmare, dacă politica societății prevede constituirea lor, ele nu vor fi anulate, ci doar ajustate în funcție de fluctuația personalului.

Entitățile pot lua în calcul și o rată de actualizare în funcție de rata medie ponderată de rentabilitate a fondurilor de pensii private pentru următorii ani sau să utilizeze programe de calcul intern (de exemplu, metoda actuarialului, luând în considerare variabile cum ar fi vârsta angajaților, rata estimată a mortalității, fluctuația personalului, evoluția estimată a costurilor salariale etc.).

Exemplu

O entitate economică recunoaște provizioane pentru pensii ținând cont de numărul angajaților care vor ieși la pensie și de valoarea medie a indemnizației primite de un salariat. Societatea estimează utilizarea acestor sume pe termen lung, respectiv pe o perioadă de 25 ani. Semestrial, în funcție de numărul angajaților care vor ieși la pensie și de valoarea indemnizației acestora se corectează valoarea provizionului. La 01.01.N, valoarea lui este de 490.000 lei. Conform informațiilor existente la 30.06.N, este necesar un provizion pentru pensii în sumă de 450.000 lei. La 31.12.N, noua sa valoare este de 470.000 lei.

La data de 30.06.N are loc ajustarea provizionului. Deoarece valoarea lui la acea dată este de 490.000 lei, iar valoarea nou-calculată este de 450.000 lei, acesta se reduce cu suma de 40.000 lei:

40.000 lei	1515	=	7812	40.000 lei
	„Provizioane pentru pensii și obligații similare”		„Venituri din provizioane”	

În urma acestei înregistrări, noul sold al contului 1515 „Provizioane pentru pensii și obligații similare” este de 450.000 lei.

Ajustarea din data de 31.12.N presupune suplimentarea provizionului cu 20.000 lei, pentru a-l aduce la noua valoare stabilită, de 470.000 lei:

20.000 lei	6812	=	1515	20.000 lei
	„Cheltuieli de exploatare privind provizioanele”		„Provizioane pentru pensii și obligații similare”	

■ Contabilizarea provizioanelor pentru impozite

Conform OMFP nr. 1.802/2014, provizioanele pentru impozite se constituie pentru sumele viitoare de plată datorate bugetului de stat, dar a căror realizare sau valoare nu este certă. Exemple de astfel de situații sunt eventualele impozite suplimentare stabilite printr-un control fiscal nefinalizat sau pentru care există în derulare un proces în instanță sau impozitele legate de facilități fiscale și care sunt datorate doar în anumite condiții.

Exemplu

O entitate economică face obiectul unui control fiscal din partea ANAF, care începe în luna noiembrie N. La 31.12.N, controlul nu este finalizat, dar, conform discuției finale, se preconizează o TVA de plată suplimentară datorată de societate în valoare de 12.000 lei. În luna ianuarie N+1 se încheie controlul și se primește decizia de impunere, care prevede o taxă suplimentară de 11.000 lei și un impozit pe profit suplimentar de 2.000 lei. În luna februarie, compania contestă în instanță suma de 2.000 lei reprezentând impozit pe profit. În noiembrie N+1 se soluționează procesul, care este câștigat de entitate.

– Recunoașterea provizionului pentru impozite la 31.12.N, pe baza informațiilor existente la acel moment:

12.000 lei	6812	=	1516	12.000 lei
	„Cheltuieli de exploatare privind provizioanele”		„Provizioane pentru impozite”	

- Anularea provizionului în luna ianuarie N+1, la finalizarea controlului și primirea deciziei de impunere:

12.000 lei	1516	=	7812	12.000 lei
	„Provizioane pentru impozite”		„Venituri din provizioane”	

- Constituirea noului provizion pentru impozite odată cu contestarea sumei de 2.000 lei reprezentând impozit pe profit datorat în urma inspecției fiscale:

2.000 lei	6812	=	1516	2.000 lei
	„Cheltuieli de exploatare privind provizioanele”		„Provizioane pentru impozite”	

- Anularea provizionului rămas fără obiect la finalizarea procesului:

2.000 lei	1516	=	7812	2.000 lei
	„Provizioane pentru impozite”		„Venituri din provizioane”	

■ Contabilizarea provizioanelor pentru terminarea contractului de muncă

Conform OMFP nr. 1.802/2014, provizioanele pentru terminarea contractului de muncă se recunosc atunci când există certitudinea achitării lor într-o perioadă previzibilă de timp. Aici pot intra sumele acordate sub formă de compensații la pensionarea angajaților reprezentând concediul de odihnă neefectuat, prime de pensionare etc.

Exemplu

În conformitate cu contractul colectiv de muncă, o entitate acordă salariaților la momentul pensionării o indemnizație reprezentând echivalentul a 5 salarii de încadrare. Potrivit politicii contabile, la sfârșitul fiecărui exercițiu financiar se constituie provizioane aferente sumelor de achitat în exercițiul viitor. Datele privind valoarea acestora se primesc de la serviciul Resurse umane, care are evidența persoanelor ce se vor pensiona în exercițiul următor și a valorii salariilor lor de încadrare. Pe baza acestor informații, pentru anul N+1, valoarea estimată a sumelor este de 245.000 lei. La 31.12.N, soldul contului 1517 „Provizioane pentru terminarea contractului de muncă” este de 253.000 lei.

- La data de 31.12.N, actualizarea provizionului de la 253.000 lei la 245.000 lei:

8.000 lei	1517	=	7812	8.000 lei
	„Provizioane pentru terminarea contractului de muncă”		„Venituri din provizioane”	

➔ Tratatamentul fiscal al provizioanelor

Implicațiile fiscale aferente provizioanelor rezidă din faptul că mecanismul lor influențează structuri de cheltuieli și venituri, deci rezultatul.

De regulă, cheltuielile generate de constituirea sau majorarea provizioanelor nu sunt deductibile fiscal. În consecință, veniturile din diminuarea/anularea provizioanelor a căror constituire/majorare nu a generat cheltuieli deductibile fiscal vor fi neimpozabile.

În cazul entităților plătitoare de impozit pe profit, impactul fiscal al provizioanelor este reglementat de art. 26 „Provizioane/ajustări pentru depreciere și rezerve” din Codul fiscal. Conform acestui articol, **singura categorie de provizioane care generează cheltuieli deductibile fiscal o constituie cele pentru garanții de bună execuție acordate clienților**. De asemenea, articolul prevede deductibilitatea cheltuielilor cu provizioane specifice la anumite categorii de entități, cum ar fi cele:

- pentru închiderea și urmărirea postînchidere a depozitelor de deșeuri, constituite potrivit prevederilor legale de către companiile care desfășoară astfel de activități;
- specifice constituite de instituțiile financiare nebancaire;
- tehnice constituite de administratorii de fonduri de pensii;
- de risc pentru operațiunile pe piețele financiare;
- constituite de companiile aeriene pentru acoperirea cheltuielilor de întreținere și reparare a parcului de aeronave.

Referitor la provizioanele pentru garanții de bună execuție, pct. 19 alin. (2) din Normele metodologice de aplicare a art. 26 alin. (1) lit. b) din Codul fiscal face următoarele precizări:

„a) pentru lucrările de construcții care necesită garanții de bună execuție, conform prevederilor din contractele încheiate, astfel de provizioane se constituie trimestrial, în limita cotelor prevăzute în contracte, cu condiția reflectării integrale la venituri a valorii lucrărilor executate și confirmate de beneficiar pe baza situațiilor de lucrări;

b) înregistrarea la venituri a provizioanelor constituite pentru garanțiile de bună execuție se face pe măsura efectuării cheltuielilor cu remedierile sau la expirarea perioadei de garanție înscrise în contract;

c) aceleași prevederi se aplică și în cazul provizioanelor pentru garanții de bună execuție a contractelor externe, acordate în condițiile legii producătorilor și prestatorilor de servicii, în cazul exporturilor complexe, proporțional cu cota de participare la realizarea acestora, cu condiția ca acestea să se regăsească distinct în contractele încheiate sau în tariful lucrărilor executate/facturile emise”.

⇒ Concluzii

Paleta largă de provizioane enunțate de OMFP nr. 1.802/2014, precizările destul de precise privind evaluarea acestora și mecanismul lor, precum și impactul pozitiv pe care constituirea de provizioane ar putea să-l aibă asupra trezoreriei întreprinderii ar trebui să fie tot atâtea motive pentru care profesionistul contabil să apeleze la utilizarea lor, ca o măsură mai mult contabilă decât de optimizare fiscală. În acest caz asistăm la o optimizare a gestiunii firmei, prudența contabilului, dictată de aplicarea principiului prudenței, contrabalansând optimismul, de multe ori nejustificat, al managerului/proprietarului de companie.

Utilizarea provizioanelor are ca efect diminuarea rezultatului, fiind o măsură prin care profesionistul contabil poate să tempereze dorința cvasipermanentă a proprietarilor de societăți de a distribui dividende și astfel de a scoate lichidități din firmă, acestea putând fi folosite pentru acoperirea eventualelor riscuri sau cheltuieli viitoare.

Bibliografie

1. Nicolaescu, C. (1999), *Structuri și tehnici contabile privind provizioanele*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad.
2. Nicolaescu, C., Tăgăduan, D., Gomoii, B.C., Cernușca, L. (2016), *Accounting and Fiscal Aspects Regarding the Provisions in the New Regulations Context*, *Lucrările științifice, Seria I*, vol. 18, nr. 2, Management agricol, pp. 227-238.
3. Hotărârea Guvernului nr. 1/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 22/13.01.2016, cu modificările și completările ulterioare.
4. Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 688/10.09.2015, cu modificările și completările ulterioare.
5. Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, publicat în Monitorul Oficial nr. 963/30.12.2014, cu modificările și completările ulterioare.